

ΑΦΡΙΚΗ: ΠΟΛΙΤΙΚΗ, ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΚΑΙ ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΣΧΕΣΕΙΣ

Χουλιάρας Αστέρης

(1) ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ		Κοινωνικών και Πολιτικών Επιστημών	
ΤΜΗΜΑ		Πολιτικής Επιστήμης και Διεθνών Σχέσεων	
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ		Προπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών	
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΔΕ8010Υ	ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	Η'
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ		Αφρική: Πολιτική, Οικονομία και Διεθνείς Σχέσεις	
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ σε περίπτωση που οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται σε διακριτά μέρη του μαθήματος π.χ. Διαλέξεις, Εργαστηριακές Ασκήσεις κ.λπ. Αν οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται ενιαία για το σύνολο του μαθήματος αναγράψτε τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας και το σύνολο των πιστωτικών μονάδων		ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ
Σύνολο			≈5
Διδασκαλία		3 ώρες	1,7
Τελικές εξετάσεις			2,6
Εργασία με παρουσίαση			1,8
Προσθέστε σειρές αν χρειαστεί. Η οργάνωση διδασκαλίας και οι διδακτικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται περιγράφονται αναλυτικά στο (δ).			
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ γενικού υποβάθρου, ειδικού υποβάθρου, ειδίκευσης γενικών γνώσεων, ανάπτυξης δεξιοτήτων		Ειδίκευση γενικών γνώσεων	
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	Δεν υπάρχουν προαπαιτούμενα μαθήματα		
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	Ελληνική		
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	Ναι		
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	https://eclass.uop.gr/courses/PEDIS171/		

(2) ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Περιγράφονται τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος οι συγκεκριμένες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες καταλλήλου επιπέδου που θα αποκτήσουν οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος.

Συμβουλευτείτε το Παράρτημα Α

- Περιγραφή του Επιπέδου των Μαθησιακών Αποτελεσμάτων για κάθε ένα κύκλο σπουδών σύμφωνα με το Πλαίσιο Προσόντων του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης
- Περιγραφικοί Δείκτες Επιπέδων 6, 7 & 8 του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων Διά Βίου Μάθησης και το Παράρτημα Β
- Περιληπτικός Οδηγός συγγραφής Μαθησιακών Αποτελεσμάτων

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτητές εξοικειώνονται με τη θέση της Αφρικής στο παγκόσμιο σύστημα και ιδιαίτερα με τις σχέσεις της με την Ευρωπαϊκή Ένωση. Αποκτούν δεξιότητες στην αναζήτηση και ανάλυση σύνθετων δεδομένων, κατανοούν διαφορετικές θεωρητικές προσεγγίσεις στο ζήτημα της ανάπτυξης, μαθαίνουν την πολυπλοκότητα της αλληλεπίδρασης οικονομικών και πολιτικών παραγόντων καθώς και το σύνθετο χαρακτήρα της σύγχρονης διακυβέρνησης. Αναπτύσσουν το σεβασμό στη διαφορετικότητα και την πολυπολιτισμικότητα ενώ προετοιμάζονται για εξειδικευμένες μεταπτυχιακές σπουδές σε ζητήματα ανάπτυξης και σπουδών περιοχών αλλά και για καριέρες στη διεθνή αναπτυξιακή συνεργασία και άλλους κοινωνικούς τομείς εκτός συνόρων. Εξοικειώνονται με την ιστορία της Αφρικής και με τις πολύπλοκες σχέσεις των κρατών της ηπείρου με τον υπόλοιπο κόσμο. Μαθαίνουν τις σχέσεις της Αφρικής με την ΕΕ, τις δομές του διεθνούς εμπορίου και τη διεθνή αναπτυξιακή βοήθεια αλλά και τις μεθόδους επίλυσης των συγκρούσεων και τις ειρηνευτικές αποστολές. Κατανοούν τη διασύνδεση και αλληλεπίδραση πολιτικών και οικονομικών παραγόντων και το ρόλο κρατικών και μη κρατικών δρώντων. Γνωρίζουν την ερμηνευτική ικανότητα διαφορετικών προσεγγίσεων όπως οι θεωρίες του εκσυγχρονισμού, της εξάρτησης αλλά και πιο πρόσφατες προσεγγίσεις όπως η μετα-αποικιοκρατία. Αποκτούν δεξιότητες στην ανάλυση των σύνθετων ζητημάτων της διακυβέρνησης. Κατανοούν σε μεγαλύτερο βάθος τις εξωτερικές σχέσεις της ΕΕ, το ρόλο της στο διεθνές εμπόριο και την επιρροή που ασκεί σε άλλες περιοχές του κόσμου. Αποκτούν δεξιότητες ανάλυσης των διαφορών και ομοιοτήτων των χωρών της Αφρικής μεταξύ τους αλλά και με άλλα κράτη και περιφέρειες του κόσμου, συνειδητοποιούν την ισχύ των προκαταλήψεων και στερεοτυπικών εικόνων και κατανοούν με ανοικτούς ορίζοντες μεγάλης σημασίας ζητήματα όπως η μετανάστευση και ο ρατσισμός.

Συνοψίζοντας, το μάθημα «Αφρική: Πολιτική, Οικονομία και Διεθνείς Σχέσεις» επιδιώκει μαθησιακά αποτελέσματα σε επίπεδο γνώσεων, δεξιοτήτων και ικανοτήτων. Ειδικότερα, με την επιτυχή ολοκλήρωση του

μαθήματος, οι φοιτητές/τριες αναμένεται να:

- α) έχουν εξοικειωθεί με την ιστορία και τις τρέχουσες εξελίξεις στην Υποσαχάρια Αφρική
- β) διαθέτουν βασική κατανόηση των θεωρητικών συζητήσεων για τις πολιτικές εξελίξεις στην περιοχή και τις σχέσεις των χωρών με τον υπόλοιπο κόσμο
- γ) εφαρμόζουν αναλυτική και κριτική σκέψη σε κρίσιμα ζητήματα της περιοχής
- δ) αξιοποιούν και να εμπλουτίζουν τις γνώσεις που έχουν αποκτήσει από έγκυρες και αξιόπιστες πηγές
- ε) επικοινωνούν με τεκμηριωμένη, έγκυρη και κριτική ανάλυση, μέσω του προφορικού και του γραπτού λόγου, την επιστημονική θέση τους για διαχρονικά και επίκαιρα ζητήματα της ηπείρου
- στ) μπορούν με σχετική αυτονομία και επιστημονική επάρκεια να αναπτύξουν τις γνώσεις και τις δεξιότητες που έχουν αποκτήσει.

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) σε ποια / ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα;

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών

Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις

Λήψη αποφάσεων

Αυτόνομη εργασία

Ομαδική εργασία

Εργασία σε διεθνές περιβάλλον

Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον

Παράγωγή νέων ερευνητικών ιδεών

Σχεδιασμός και διαχείριση έργων

Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα

Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον

Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας

και ευαισθησίας σε θέματα φύλου

Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής

Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης

.....

Άλλες...

.....

Το Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Διεθνών Σχέσεων είναι το μοναδικό στην Ελλάδα που προσφέρει στους/ις φοιτητές/ήτριες τη δυνατότητα να εξοικειωθούν με τη θέση της Αφρικής στο παγκόσμιο σύστημα και ιδιαίτερα με τις σχέσεις της με την Ευρωπαϊκή Ένωση. Οι φοιτητές/ήτριες αποκτούν δεξιότητες στην αναζήτηση και ανάλυση σύνθετων δεδομένων, κατανοούν διαφορετικές θεωρητικές προσεγγίσεις στο ζήτημα της ανάπτυξης, μαθαίνουν την πολυπλοκότητα της αλληλεπίδρασης

οικονομικών και πολιτικών παραγόντων καθώς και το σύνθετο χαρακτήρα της σύγχρονης διακυβέρνησης. Επίσης το μάθημα προωθεί το σεβασμό στη διαφορετικότητα και την πολυπολιτισμικότητα ενώ προετοιμάζει τους/ις φοιτητές/ήτριες για εξειδικευμένες μεταπτυχιακές σπουδές σε ζητήματα ανάπτυξης και σπουδών περιοχών αλλά και για καριέρες στη διεθνή αναπτυξιακή συνεργασία και άλλους κοινωνικούς τομείς εκτός συνόρων.

(3) ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Γιατί η μελέτη της Αφρικής έχει σημασία - Η προαποικιακή Αφρική και οι πρώτες επαφές με τη Δύση – Η περίοδος της ευρωπαϊκής αποικιοκρατίας – Η Ευρώπη παραχωρεί στα κράτη της Αφρικής ανεξαρτησία – Η Αφρική στην περίοδο του Ψυχρού Πολέμου – Η Αφρική μετά το τέλος του διπολικού ανταγωνισμού: Περιθωριοποίηση στο διεθνές σύστημα, οικονομική κρίση και εκδημοκρατισμός – Οι διεθνείς σχέσεις της Αφρικής στον 21^ο Αιώνα – Η σημασία των φυσικών πόρων – Ασφάλεια και τρομοκρατία – Οικονομική ανάπτυξη – Η Αφρική και η Ευρωπαϊκή Ένωση: Εμπόριο και οι Εταιρικές Οικονομικές Συμφωνίες – Η αναπτυξιακή βοήθεια της ΕΕ στην Αφρική – Οι ειρηνευτικές αποστολές της ΕΕ στην Αφρική – Η Γαλλία και η Αφρική – Οι Ελληνο-αφρικανικές σχέσεις – Το μέλλον της Αφρικής και των Σχέσεων ΕΕ – Αφρικής.

(4) ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ <i>Πρόσωπο με πρόσωπο, Εξ αποστάσεως εκπαίδευση κ.λπ.</i>	Το μάθημα περιλαμβάνει διαλέξεις και σεμινάρια. Στα σεμινάρια φοιτητές/ήτριες παρουσιάζουν τις εργασίες τους και διεξάγεται συζήτηση.	
ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ <i>Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία με τους φοιτητές</i>	Υπάρχει εκτεταμένη χρήση ΤΠΕ στη διδασκαλία. Υπάρχουν PPT presentations (αναρτημένα στο eclass), προβάλλονται videos και μέρος της επικοινωνίας με τους φοιτητές πραγματοποιείται ηλεκτρονικά.	
ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ <i>Περιγράφονται αναλυτικά ο τρόπος και μέθοδοι διδασκαλίας.</i> <i>Διαλέξεις, Σεμινάρια, Εργαστηριακή Άσκηση, Άσκηση Πεδίου, Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας, Φροντιστήριο, Πρακτική (Τοποθέτηση), Κλινική Άσκηση, Καλλιτεχνικό Εργαστήριο, Διαδραστική διδασκαλία, Εκπαιδευτικές επισκέψεις, Εκπόνηση μελέτης (project), Συγγραφή εργασίας / εργασιών, Καλλιτεχνική δημιουργία, κ.λπ.</i> <i>Αναγράφονται οι ώρες μελέτης του φοιτητή για κάθε μαθησιακή δραστηριότητα καθώς και οι ώρες μη καθοδηγούμενης μελέτης σύμφωνα με τις αρχές του ECTS</i>	Δραστηριότητα	Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου
	Διαλέξεις	10 Χ 3 ώρες = 30
	Σεμινάρια	3 Χ 3 ώρες = 9
	Τελικές εξετάσεις	39 ώρες
	Παρουσίαση	1 Χ 15 ώρες = 15
	Συγγραφή	30 ώρες

(5) ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

-Προτεινόμενη Βιβλιογραφία :
 -Συναφή επιστημονικά περιοδικά:

Διανέμεται στους/ις φοιτητές/ήτριες το βιβλίο του Frederick Cooper, *Η Αφρική από το 1940*, Αθήνα: Κλειδάριθμος, 2023.

Στο e-class είναι αναρτημένο το βιβλίο *Η Αφρική και οι Άλλοι: Οι Σχέσεις της Αφρικής με την Ευρώπη και τον Κόσμο* (Κάλλιπος 2016) που αποτελεί και το βασικό διδακτικό εγχειρίδιο. Για όσους/ες δυσκολεύονται να διαβάσουν από ηλεκτρονικά μέσα, υπάρχουν και λίγα τυπωμένα βιβλία που μπορείτε να δανειστείτε από τη βιβλιοθήκη του Τμήματος.

Μπάτζιλ Ντάβιντσον, *Ιστορία της Αφρικής*, Αθήνα: Αίολος, 1997

Σταμάτης Γεωργούλης και Αστέρης Χουλιάρας, *Κράτη και Εθνότητες στο Κέρασ της Αφρικής*, Αθήνα: Γνώση, 1995

Αστέρης Χουλιάρας, *Η Κατάρρευση του Κράτους στην Αφρική*, Αθήνα: Στοχαστής, 1997

W. Brown, *The European Union and Africa: The restructuring of North-South relations*, London: I. B. Tauris, 2002

Maurizio Carbone, *The European Union and International Development*, London: Routledge, 2007

Christopher Clapham, *Africa and the International System. The Politics of State Survival*, Cambridge: Cambridge University Press, 1996

Frederick Cooper, *Africa Since 1940: The Past of the Present*, Cambridge: Cambridge University Press, 2002

Jeffrey Herbst, *States and Power in Africa: Comparative Lessons in Authority and Control*, Princeton: Princeton University Press, 2000

April A. Gordon and Donald L. Gordon, *Understanding Contemporary Africa*, Boulder, CO: Lynne Rienner, 2006

Konstantinos Magliveras and G. Naidi, *The African Union*, The Hague: Kluwer, 2019

Walter Rodney, *How Europe Underdeveloped Africa*, Washington: Howard University Press, 1982

Peter J. Schraeder, *African Politics and Society. A Mosaic in Transformation*, New York: Wadsworth Publishing, 2003

Daniel Sicurelli, *The European Union's Africa Policies: Norms, Interests and Impact*, London: Ashgate, 2010

Ian Taylor, *The International Relations of Sub-Saharan Africa*, London: Continuum, 2010

Ian Taylor and Paul Williams, eds, *Africa in International Politics*, London: Routledge, 2004

Alex Thomson, *An Introduction to African Politics*, London: Routledge, 2010

Επιστημονικά Περιοδικά

Υπάρχει ένας μεγάλος αριθμός επιστημονικών περιοδικών που περιέχουν άρθρα σχετικά με την Αφρική. Τα περιοδικά με τη μεγαλύτερη επιρροή είναι το *African Affairs* (Oxford University Press), *The Journal of Modern African Studies* (Cambridge University Press) και το *Review of African Political Economy* (Blackwell). Αξιόλογα είναι και τα *The Journal of Contemporary African Studies*, *African Security*, *African Studies Quarterly*, *Africa Today* και πολλά άλλα. Επίσης εκατοντάδες άρθρα για την Αφρική είναι διάσπαρτα σχεδόν σε όλα τα περιοδικά διεθνών σχέσεων και πολιτικής επιστήμης. Σε πάρα πολλά από αυτά τα περιοδικά υπάρχει απευθείας πρόσβαση μέσω του Hellenic Academic Library Network (HEALink) από την ιστοσελίδα

<http://www.uop.gr/index.php?option=content&task=view&id=170> του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου. Αν αναζητάτε άρθρα για ένα συγκεκριμένο θέμα καλό είναι να χρησιμοποιείτε τη βάση δεδομένων Scopus (<http://www.uop.gr/index.php?option=content&task=view&id=169>). Επίσης είναι σημαντικό να χρησιμοποιείτε και τις ευρύτερες βάσεις δεδομένων scholar.google.com (για επιστημονικά άρθρα και παρουσιάσεις σε συνέδρια) καθώς και το books.google.com (για επιστημονικά βιβλία). Σε πολλά από αυτά έχει πλήρη πρόσβαση στο περιεχόμενο. Ειδήσεις για την Αφρική μπορείτε να διαβάζετε στο site του BBC (<http://news.bbc.co.uk/2/hi/africa/default.stm>) και στο Afrol News (<http://www.afrol.com/>).

Διαδικτυακοί τόποι

Εξαιρετικά είναι τα sites του Center of African Studies του Stanford University (ιδιαίτερα η σελίδα με τους συνδέσμους

<http://library.stanford.edu/depts/ssrg/africa/>) και το αντίστοιχο του Pennsylvania University (<http://www.africa.upenn.edu/>).

Βιβλιοθήκες

Υπάρχουν αρκετές βιβλιοθήκες στην Αθήνα που διαθέτουν ένα περιορισμένο αριθμό βιβλίων για την Αφρική. Οι σημαντικότερες – εκτός από τη βιβλιοθήκη του Τμήματος - είναι η Βιβλιοθήκη του Παντείου Πανεπιστημίου (στο παλαιό κτίριο της οδού Συγγρού), η Βιβλιοθήκη του Πολιτικού Τμήματος του Πανεπιστημίου Αθηνών (Αιόλου και Κολοκοτρώνη) και η Βιβλιοθήκη του Ιδρύματος Μεσογειακών Μελετών (Λυκαβηττού 4). Ενδιαφέρουσες είναι επίσης η Βιβλιοθήκη του Γαλλικού Ινστιτούτου Αθηνών (Σίνα 31), η βιβλιοθήκη του Οικονομικού Πανεπιστημίου (στην οδό Πατησίων), η Βιβλιοθήκη του Χαροκοπέιου Πανεπιστημίου (Ελ. Βενιζέλου 70), η βιβλιοθήκη της Τράπεζας της Ελλάδος (στην οδό Πανεπιστημίου) και η βιβλιοθήκη του Εθνικού Κέντρου Δημόσιας Διοίκησης (Πειραιώς 228). Οι ελληνικές ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες διαθέτουν συλλογικό ηλεκτρονικό κατάλογο ο οποίος είναι διαθέσιμος στη διεύθυνση: <http://www.unioncatalog.gr/ucportal/>. Η προσωπική βιβλιοθήκη του διδάσκοντα (στην Κόρινθο) με μια μεγάλη συλλογή ξενόγλωσσων βιβλίων για την Αφρική είναι επίσης προσβάσιμη στους φοιτητές (μετά από συνεννόηση).